

Asia: VN/16344/2020

Maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentäminen

Lausunnonantajan lausunto

Säilytysaikojen lyhentämisen vaikutukset luotonantajille

-

Säilytysaikojen lyhentämisen vaikutukset maksuhäiriömerkinnän saaneiden henkilöiden/kuluttajien asemaan

-

Säilytysaikojen lyhentämisen vaikutukset yritysrahoitukseen

-

Onko maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämisellä muita kuin arviomuistiossa käsiteltyjä vaikutuksia?

-

Millaisia vaikutuksia olisi eduskunnan lausumassa edellytetyllä maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämisellä?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maksuhäiriömerkinnät vaikuttavat luottokelpoisuuden arviointiin. On tärkeää, että tieto kuluttajien maksukykyyn todella vaikuttavista seikoista on luotoantajan käytettävissä ja on myös luottoa hakevan kuluttajan etu, että luotonantaja arvioi hänen maksukykynsä oikein. Maksuhäiriömerkinnän vaikutukset ovat kuitenkin kokonaisvaltaiset ja kuluttajien kannalta keskeistä on myös se, että maksuhäiriömerkintä ei aiheuttaisi kohtuuttomia seurauksia. Kuten arviomuistiossakin on todettu, maksuhäiriömerkinnästä koituu usein merkittäviä seurauksia. Maksuhäiriömerkintä voi vaikeuttaa esimerkiksi kotivakuutuksen ja vuokra-asunnon saamista. Maksuhäiriöllä on paljon muitakin negatiivisia vaikutuksia luottotietonsa menettäneen kuluttajan elämään kuin pelkästään luotonsaannin estyminen. Maksuhäiriömerkinnästä voi koitua merkittäviä seurauksia vielä silloinkin, kun merkinnän aiheuttanut saatava on suoritettu kokonaisuudessaan. Maksuhäiriöiden

säilyttämisaikojen lyhentäminen tilanteessa, jossa saatava on jo suoritettu, voisi paremmin motivoida velallisia maksamaan maksuhäiriön aiheuttaneen velan pois.

Arviomuistiossa keskitytään pääsääntöisesti arvioimaan maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämisen vaikutuksia luotonantajalle ja luottokelpoisuuden arviointiin. Arvioinnissa tulisikin huomioida riittävällä tavalla myös kuluttajanäkökulma ja muistiossa esitetyt myönteiset vaikutukset maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämiselle. Merkintään johtaneet syyt ovat erilaisia ja osalle kuluttajista on kohtuutonta, että maksuhäiriömerkintä säilyy pitkään rekisteristä myös sen jälkeen, kun saatava on suoritettu kokonaan.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää tärkeänä, että maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikoja arvioidaisiin positiivista luottotietorekisteriä ja säilytysaikoja koskevan hankkeen (VN/3063/2020) yhteydessä arviomuistiota laajemmin. Arviomuistiossa on esimerkiksi todettu, että Asiakastiedon rekistereissä on ollut arviomuistion laatimishetkellä 8000 henkilöä, joiden kaikissa maksuhäiriömerkinnöissä on velan suorittamista koskeva merkintä ja, että maksuhäiriömerkinnän poistaminen heti saatavan suorittamisen jälkeen ei koskisi kuin pienehköä kuluttajajoukkoa. Säilyttämisaikojen lyhentämiseen liittyvät kielteiset vaikutukset luottokelpoisuuden arviointiin ennen positiivisen luottorekisterin käyttöönottoa saattaisivat näin ollen jäädä vähäisiksi, kun taas kuluttajalle maksuhäiriömerkintöjen säilyttämisaikojen lyhentämisellä olisi myönteisiä vaikutuksia. Arviomuistion perusteella ei ole kuitenkaan täysin selvää, kuinka täsmällisenä edellä mainittua lukua voidaan pitää velkojen suorittamisesta, sillä rekisteriin merkitään tieto suorituksesta yleensä vasta velallisen pyynnöstä. Lisäksi arviomuistiossa (s. 8) todetaan, että tutkittaessa saatavan suorituksen vaikutusta henkilön luottoriskiin on havaittu henkilön luottoriskin olevan korkeampi silloinkin, kun merkintään johtanut saatava on maksettu. Arviomuistion perusteella ei ole täysin selvää, minkälaiseen tilastolliseen analyysiin havainto perustuu.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää erittäin tärkeänä, että maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikoja lyhennetään viimeistään positiivisen luottorekisterin käyttöönoton myötä, sillä, kuten arviomuistiossakin todetaan, positiivisen luottorekisterin avulla luotonantajat pystyvät nykyistä helpommin ja luotettavammin ottamaan luottokelpoisuuden arvioinnissa huomioon muitakin tietoja kuin velallisen maksuhäiriömerkinnät.

Virtanen Erika
Kilpailu- ja kuluttajavirasto